Nro 80

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 9 Lipca v. s. 1824 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 1 lipca.

Gazeta petersburska, ogłosiła Naywyższy reskrypt Jego Cesarskiey Mości, do Hrabiego *Rumiancowa*, Kanclerza Państwa.

Hrabio Mikołaju Piotrowiczu! Księgę opisania podróży naokoło świata okrętu Ruryka, przysłaną Mi przez was, otrzymałem i poczytuję za rzecz dla Siebie przyjemną, oświadczyć wam za to moje podziękowanie. Z ukontentowaniem poglądam, że i teraz, kiedy już osłabione siły wasze dawno was zmusiły opuścić zawód służby waszey Państwu, okazujecie jeszcze takie dowody dla powszechnego dobra, przez protekcyą jaką czynicie dla nauk i sztuk. Miło jest dla Mnie *przydać przez to i z Mojey strony świadectwo odznaczającego się Mego ku wam powolenia, z jakiem zostaję zawsze ku wam przychylny.*

Na autentyku napisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak:

Alexander.

Kamiennoy-Ostrów
d. 14 czerwca 1824 r.

Rząd Pożyczkowego Banku Państwa na osnowie Naywyżey potwierdzonego, d. 4 czerwca teraźnieyszego 1824 roku postanowienia, względem otworzenia nanowo pożyczek, obwieszcza, iż Pożyczkowy Bank Państwa, od dnia 1go lipca roku bieżącego, codziennie, prócz dni sobotnich, niedzielnych i tabelnych, w czasie posiedzeń, przyymować będzie prosby o pożyczki, odmianę terminów, i przemianę ewikcyi na lat 8 i 12 na dawnieyszey osnowie i na 24 lata, z wypłacaniem kapitału i procentów podług poniższego wyliczenia.

Wiliczenie na lat 24; za 10 000 rubli.

na rok termin		kapitał Rub.	K.	procent Rub	K.	Ogół. Rub.	K.
1	płacić należy.	200	—	600	—	800	
2	. . . .	212	—	588	—	800	
3	. . . .	224	72	5 5	28	800	
4	. . . .	238	21	561	79	800	
5	. . . .	252	50	547	50	800	
6	. . . .	267	65	532	35	800	
7	. . . .	283	71	516	29	800	
8	. . . .	300	73	499	27	800	
9	. . . .	318	77	481	23	800	
10	. . . .	337	90	462	10	800	
11	. . . .	358	17	441	83	800	
12	. . . .	379	66	420	34	800	
13	. . . .	402	44	397	56	800	
14	. . . .	426	59	373	41	800	
15	. . . .	452	18	347	82	800	
16	. . . .	479	32	320	68	800	
17	. . . .	508	07	291	93	800	
18	. . . .	538	56	261	44	800	
19	. . . .	570	87	229	15	800	
20	. . . .	605	12	194	88	800	
21	. . . .	641	43	158	57	800	
22	. . . .	679	92	120	08	800	
23	. . . .	720	71	79	29	800	
24	. . . .	600	77	36	04	636	18
	Ogół . . .	10000		9036	81	19036	81

Przybyli do stolicy: Radca tayny Hrabia *Potocki*, członek rady państwa; rzeczywisty radca stanu, *Doliwa-Dobrowolski*, inspektor poczt; półkownik *Nowosilcow* 1, członek komitetu ekonomicznego woyskowych osad; radca dworu *Horehlad*, zostający przy Senatorze *Nowosilcowie*; odstawny radca tayny Hrabia *Stroynowski*.

Portugalia.

Lisbona dnia 7 czerwca.

(*z Gazety le Conservateur Impartial*).

Przyjaciele porządku i swojey oyczyzny z ukontentowaniem czytają wyrok, przypominający starożytną konstytucyą królewstwa, z wolnością wprowadzenia sposobem prawnym i bez porywczości odmian, które czas potrzebnemi wskaże. Dawne Stany Portugalskie powstały z wypadkow, i są zasadzone na istotnym dobru kraju. Gminy były obowiązane do sprawowania interesow mieyscowych; władza królewska czuwała tylko nad wielkiemi sprawami. Portugalczyk szedł prawie tąż samą błędną drogą, co i kastyliyczyk i arragończyk; jednakże unikał zawsze wojen domowych i wzrostu władzy arystokratyczney. Talenta i mądrość królów umiały zawsze uprzedzić lub odwrócić zbieg okoliczności gwałtownych między tronem a narodem.

Stany kortezów, które r. 1143 obradowały w *Lamego*, ustanowiły niektóre prawa zasadnicze, dziś jeszcze służące za podstawę monarchii, a złożone były ze trzech deputacyy: stanu szlacheckiego, duchownego i średniego. Stany kortezów portugalskich w przeciągu 525 lat, wybierały na tron pięciu Królów, to jest: *Alfonsa I*, *Alfonsa III*, *Jana I*, *Jana IV* i *Piotra II* w r. 1667. Królowie wymagali hołdu od stanów kortez. Aż do r. 1697 podatki uchwalały też stany kortezów.— Stany kortezów, w ciągu dziesięciu wieków odbyły 97 zgromadzeń, a przestały istnieć na początku 18go wieku. Dawne więc stany kortezów były zawsze prawnemi. Król moc tylko nadał temu, co stany kortez rewolucyyne, w r. 1820, uczyniły, zupełnie bez doświadczenia i w duchu cale odmiennym. Stany kortezów, pod panowaniem pierwszych królów, składały się jak następuje: 1) Król uważany był zawsze za obecnego; 2) Xiążęta, hrabiowie, margrabiowie i inni hołdownicy królewscy, a za nimi na osobnych ławach członkowie sądow wyższych i appelacyynych. 3) Arcy biskupi, biskupi i prałaci zakonów woyskowych. 4) Pełnomocnicy gminu, wysłani przez municypalność miasta.

Lisbona dnia 9 czerwca.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Gazety tuteysze z d. 4 b. m. umieściły długi artykuł o zaszłych niedawno wypadkach. Zaczyna się od pochwały osobistych przymiotów Infanta *Don Michała*, który, powodując się własnym swoim sposobem myślenia, okazywał się zawsze godnym miłości Króla Jmci i szacunku narodu.

Królowa bawi jeszcze w zamku letnim *Queluz*.

Dnia 20. Dnia 7 b. m. wyszło postanowienie królewskie, iż wszyscy oficerowie angielscy, w służbie portugalskiey, mają używać praw oficerów portugalskich z przyznaniem należącey się im zaległey płacy i stopni.

Ze względu na los tych, którzy mimowolnie zostali wciągnieni do stronnictw politycznych, Król Jmć, postanowieniem swojém z dnia 5 b. m. ponowił ustawę amnestyyną, wydaną w *Rio-Janeiro* d. 23 lutego 1821 r. Każdy więc portugalczyk, który wyniósł się z kraju, powrócić może, jeśli nie zapadł szczególny na niego wyrok. Ci, którzy siedzą w więzieniu, mogą się drogą appelacyi usprawiedliwić.

Minister woyny ogłosił, iż Monarcha raczył dozwolić, aby żołnierzy uwolnionych z korpusów woyska, przeznaczonych do zamorskiey wyprawy, przyjęto znowu jako ochotników, jeśli są zdatni do służby, i nie mają więcey, jak 38 lat.

Jenerałowie brygady: *Brito Cabreira*, *Castro e Sepulveda*, *Freire d'Andrade Pego*, *Texiera de Barros*, *Oliveira Pimentel*, *Carrety*, oraz półkownicy: *Gil* i *Millo e Abreo*, tudzież Kapitan *de Moroes* jako wyłączeni od ustawy amnestyyney z d. 5 b. m. zostali oddaleni ze służby Królewskiey. (*z Gazety Rządowey Pruskiey.*)

ANGLIA.

Londyn d. 29 czerwca.
(z Gazety Warszawskiey).

Gazety tuteysze zapewniają, iż Król Jmć nie myśli tego lata udać się do Niemiec lub *Karlsbadu*, i że owszem zaymie się kierowaniem budowy w *Windsor* i niekiedy jeździć będzie do *Brighton*.

Dnia 25 b. m. po zamknięciu obrad parlamentu odprawiła się rada gabinetowa w wydziale spraw zagranicznych, i trwała blisko 2 godziny.

Bawiący tu Król i Królowa wysp Sandwiskich dostali odry. Na tęż chorobę zapadł Lord *Francis Conyngham*, który ich odwiedzał.

Dnia 24 b. m. był w *Edymburgu* tak straszny pożar, jakiego od 100 lat nie pamiętają.

Odebrane tu listy prywatne z *Lisbony* donoszą, iż Hrabia *Subserra* (*Pamplona*) ma przybyć do *Londynu* w ważném zleceniu, i że Król Jmć portugalski chce uznać zobowiązania się pieniężne rządu rewolucyynego.

Przybyły tu okręt z *Kadyxu* przywiózł listy do rządu naszego, które mają bydź bardzo ważne.

Pewny oszust dostał d. 24 b. m w giełdzie tuteyszey 400,000 franków za fałszywe wéxle bankiera *Rothschild*. Użyto środków dla jego schwytania.

Dnia 30. Onegday poseł Neapolitański przy dworze tuteyszym był w wydziale spraw zagranicznych, a poseł amerykański, w wydziale osad; dziś znowu posłowie portugalski i amerykański bawili długo w wydziale spraw zagranicznych, poczem odprawiła się rada gabinetowa w tymże wydziale.

Prezydent Zjednoczonych Stanow północney Ameryki, uznał Pana *Rebello* za sprawującego interessa Cesarza Brezyliyskiego, i przyjął od niego list wierzytelny.

FRANCYA.

Paryż, dnia 29 czerwca.
(z Gazety Warszawskiey).

Jeden z tuteyszych dzienników pisze, iż wielkie zatrudnienie daje się postrzegać w różnych wydziałach ministrowskich, że w *St. Cloud* odprawiła się nadzwyczayna rada, i że wszystko zapowiada ważną odmianę znakomitych urzędników naszych.

Wznawia się tu pogłoska, iż Lord *Strangford*, poseł angielski przy Porcie Ottomańskiey, opuści *Stambuł*, i że nadal Anglia utrzymywać tam będzie tylko sprawującego interessa.

Gdy wczora Xiążę *Angouléme* polował w *Rambouillet*, i gonił za jeleniem, w tém wilk wypadł z głębi lasu, i wraz ze sforą psów biegł przez niejaki czas za zwierzęciem. Psy w zapale swoim nie zważały na swojego towarzysza.

Marszałek Xiążę *Belluno* rozdał członkom obu Izb pismo, w którem zdaje sprawę z piastowanego przez siebie urzędu ministra woyny, aż do czasu, póki go Baron *Damas* nie objął. Usiłuje szczególniey dowieść, iż wszystko w należytym czasie przysposobił do rozpoczęcia kampanii hiszpańskiey, i że nie potrzeba było zawierać szkodliwego układu z jeneralnym liwerantem *Ouvrard*.

Pamiętniki o śmierci Xięcia *d'Enghien* obeymują między innemi list Xięcia *Talleyrand*, który wyraża: „Jedni nie mogą mi przebaczyć, iż porady moje ułatwiły dwukrotnie powrót Króla Jmci do krajów swoich; drudzy, iż wspólnie z Monarchą starałem się wszelkiemi siłami utwierdzić kształt rządu konstytucyynego."

Słychać, iż niektórzy zbiegli z kraju Hiszpani, jako to: jenerałowie *Lopez-Bannos*, *Valdes*, *Alava* i *Ballasteros*, popłynęli na statkach angielskich do *Lisbony*.

Prezydent Zjednoczonych Stanów północney Ameryki, uznał Pana *Rebello* za sprawującego interessa Cesarza brezyliyskiego, i przyjął od niego list wierzytelny.

Dnia 1 lipca. Tuteyszy *Dziennik Rozpraw* pisze, iż Baron *Damas*, minister woyny, miał podać prośbę o uwolnienie siebie od urzędu.

Jeden z dziennikow tuteyszych donosi, iż Pan *Ouvrard* przybył do *Paryża* i miał tajemną rozmowę z pewnym ministrem królewskim. Przeciwnie Dziennik *Gwiazda* zapewnia, iż P. *Ouvrard* bawi jeszcze w *Madrycie*.

Dnia 2. Król Jmć wydał dnia 30 czerwca r. b. w *St. Cloud* następujące postanowienie: „Aby przed zamknięciem rachunków z roku 1823 zebrać wszystkie dowody, które mogą służyć do usprawiedliwienia wydatkow na woynę hiszpańską, po wysłuchaniu zdania naszey rady stanu, stanowimy co następuje: Art. 1) Kommissya ma sobie polecone zebranie wszystkich pism i dowodow, któreby nas postawiły w możności poznania przyczyn i nagłości uchwalonego na rok 1823 dodatkowego kredytu. Zda nam w tey mierze sprawę przed dniem 1 grudnia r. b. Art. 2) Kommissya ma się składać: z prezesa marszałka Xięcia *Tarentu*, oraz członków: Hrabiów *Villemanzy*, *Daru*, *Vaublanc*, Barona *Laboullerie* i Pana *Halgan*."

Izba Parów.

Na sessyi dnia 1 b. m. minister spraw wewnętrznych podał 5 ostatnich projektow do prawa, przyjętych w izbie deputowanych, a potém margrabia *Marbois*, imieniem kommissyi, zdał sprawę o ostateczném zamknięciu rachunkow z roku 1822.

AUSTRYA.

Wiedeń d. 1 lipca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Dnia 25 z. m. dwór tuteyszy włożył na 6 tygodni żałobę po śmierci Arcy-Xięcia *Ferdynanda*, Wielkiego Xięcia Toskańskiego. Wczora po południu odprawiły się w tuteyszym kościele farnym wigilie, a dziś exekwie za duszę nieboszczyka.

Arcy-Xiążę Palatyn Węgierski przybył dnia 29 z. m. z małżonką swoją z *Budy* do tuteyszey stolicy, dokąd także nazajutrz powrócił Arcy-Xiążę *Ferdynand*, następca tronu, z *Pragi* w Czechach.

Dnia 5 *lipca*. Słychać, iż po śmierci Wielkiego Xięcia Toskańskiego, majętności jego, leżące w Królestwie Czeskiém, od których Xiążę Reichstadtski nosi ten tytuł, dostaną się wspomnionemu Xięciu na mocy zawartego dawniey układu. Zdaje się jednak, iż przez czas małoletności rzeczonego Xięcia, zarządzać niemi będzie C. K. Dyrekcya dóbr familiynych.

PRUSSY.

Berlin dnia 6 lipca.
(z Gazety Warszawskiey)

Dnia 28 z. m. spalono tu publicznie wykupionych papierow skarbowych za 8 milionow 3,086 talarow 20 sr. gr.

W dniu 2 b. m. odchodzono tu stuletnią pamiątkę sławnego poety niemieckiego *Klopstocka*, który się tegoż samego dnia i miesiąca roku 1724 w *Kwedlinburgu* urodził.

Dnia 9. N. Król Jmć wyjechał wczora zrana z *Potsdamu* do *Töplitz*, dokąd nieco pierwiey udał się ztąd Xiążę *Kumberland*.

P. *Levet Harris*, sprawujący interessa Zjednoczonych Stanów północney Ameryki przy dworze Cesarsko-Rossyyskim; wyjechał ztąd niedawno do *Hamburga*, a Hrabia *Bentinck*, Królewsko-angielski jenerał porucznik, do *Drezna*.

Królewska akademia umiejętności, obchodząc d. 3 b. m. rocznicę urodzin *Leibnitza*, odprawiła tu publiczne posiedzenie.

Niemcy.

Od brzegów Menu d. 3 lipca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Po rozjechaniu się znakomitych dyplomatyków z *Johannisberga*, bawi tam jeszcze Hrabia *Tatiszczew*. Xiążę *Metternich*, właściciel tey majętności, udał się d. 2 b. m. do *Koblenz* dla obeyrzenia tamecznych szańców.

Hiszpania.

Madryt dnia 22 czerwca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Minister woyny wyraża w wydanym okolniku do jeneralnych kapitanów prowincyi: „Według 7go artykułu umowy, zawartey d. 9 lutego między Monarchą naszym i Królem Jmcią francuzkim, postanowiono, iż rząd hiszpański każe osobnym sądom lub kommissyom woyskowym sądzić tych, którychby znaleziono z bronią w ręku tam, gdzie jest woysko francuzkie, lub którychby oskarżono o napastowanie francuzów. Rozkazał Król Jmć, aby kommissye woyskowe rozpoczęły swoje czynności. To postanowienie Monarchy ma bydź wszędzie ogłoszone." Sądzą, iż do powyższego okolnika skłoniły ostatnie wypadki w Arragonii, dla rozproszenia band uzbrojonych, które się włóczą po prowincyach.

Jenerał *Capape* został zamknięty w tém samém więzieniu tuteyszém, w którém siedział stracony *Riego*.

Słychać tu ciągle o odmianie kilku ministrów naszych.

Przywrócenie dawnych Stanów w Portugalii sprawiło tu wielkie wrażenie, i wypadek ten może mieć także ważne skutki dla Hiszpanii.

Turcya.

Stambuł dnia 10 czerwca.
(z Dostrzegacza Austryackiego)

Czwartego dnia uroczystości bairamu, rozpoczętey dnia 30 maja, ogłoszone zostały nowe listy nominacyyne lub potwierdzające wyższych urzędników krajowych. W spisie wielkorządców umieszczony jest *Ibrahim* basza, syn baszy Egiptu, z zachowaniem wielkorządztwa Abissynii, (do którego należy Sandszakostwo *Dschidda* i godność Szeika *Mekki*) jako wielkorządca Morei.

Wieści rozgłoszone, już to o skrytey niechęci Baszy Egiptu ku wyprawie zleconey przez Sułtana, już o przeszkodach jakich w swoim kraju miał doznać, okazały się bezzasadnemi. O szczerey chęci i wielkich przygotowaniach baszy nie można wcale powątpiwać. Mniemane zjawienie się byłego Beja mameluków w *Kairze* było istną bayką; a rozruchy, które zagorzali Wehabici w wyższym Egipcie wzniecili, musiały nie wielkiey bydź wagi, skoro dwa bataliony liniowego woyska były dostateczne do rozpędzenia powstańców.

Podług nayświeższych wiadomości miał przypłynąć oddział egipskiey floty z woyskiem lądowem do wyspy *Rodus*.

Pozostały oddział floty tureckiey na stanowisku *Lepanto*, pod dowództwem kapitana Beja, wyszedł pod żagle do *Alexandryi* dnia 15 maja.

O działaniach kapitana baszy tyle tylko teraz wiadomo, że wysadził 2,000 ludzi do *Negropontu*, za których przybyciem odstąpiono od oblężenia *Karisto*. Ztamtąd udał się osobiście do *Saloniki*, dla wzięcia tamże 5 do 6ściu tysięcy ludzi z woysk albańskich na okręty. Mniemają, że wkrótce napadnie na wyspę *Samos*, (niełatwe, jak wiadomo, przedsięwzięcie, gdyż tam jeden punkt tylko jest dostępnym), to jednak jest samym tylko domysłem. Nie masz także żadnych pewnych wiadomości o przygotowanych działaniach lądowych, do których *Derwisz Mustafa*, były basza *Widdynu*, teraz wezyr Rumelii, *Mustafa* basza *Skodry* i *Omer-Vrione* basza *Janiny*, *Delvino* i *Aplona*, dowódcami są mianowani; i dla tego o losie tegoroczney kampanii, którą wyprawa egipska nie może sama stanowczo rozstrzygnąć, można dotychczas tylko niepewne i ryzykowne rzucać domysły.

Ciągle trwają w Morei niezgody; wszystko co ogłoszono niedawno o pogodzeniu się stronnictw i poddaniu się woyskowych naczelników oppozycyi, zdaje się nie zasługiwać na wiarę. *Kolokotroni* oddalił się wprawdzie z *Trypolizzy* ze swoim naymłodszym synem, z *Delojanisem*, z *Karalampo* i t. d. i podług podobieństwa osiadł w *Karitaag*; jednakże wkrótce potém utworzyły się na wielu punktach nowe zamachy. Należący do tey bandy *Konstantin Petimessa* napadł na miasto *Kalavrita*, zkąd *Zaimi*, poseł senatu, zaledwie życie swoje uratował. *Pano Kolokotroni* miał jeszcze dnia 2 czerwca *Napoli di Romania* w swojey mocy. Członkowie tak nazwaney rady wykonawczey założyli posiedzenie swoje na okręcie stojącym w tém mieyscu na kotwicach, i spodziewali się codziennie poddania się twierdzy.

Po śmierci Lorda *Byrona* nic tyle niedotknęło rządcow zachodniey Grecyi, jak odwołanie angielskich oficerów. Nadewszystko oddalenie się półkownika *Stanhope* jest stratą, po którey *Maurocordato* nie tak łatwo się pocieszy, a nieprzyjazne mu stronnictwo nie omieszka korzystać z tey okoliczności, która pomiędzy innemi miała bydź także szkodliwą na wpływ pieniędzy z Anglii oczekiwanych. (*).

Jenerał porucznik Hrabia *Guilleminot*, poseł francuzki, przybył tu dnia 7 b. m. z archypelagu z licznym orszakiem. Odebrał nazajutrz odwiedziny od tuteyszego ciała dyplomatycznego, i oddał je osobiście C.K. Internuncyuszowi i posłstwu Króla Jmci W. Brytanii. Dnia 9 kazał przez Hrabiego *Beaurepaire*, dotychczasowo sprawującego interessa, donieść uroczyście zwykłym sposobem ministerstwu Porty o swojem przybyciu. Odwiedził go nazajutrz nawzajem tłumacz Porty. Gdy wszelkie zawinięcie obcych wojennych okrętów do ciaśniny Dardanellów i Bosforu nie jest dozwolone, zostawiono fregatę, na którey Hrabia *Guilleminot* przypłynął z *Tulonu*, pod *Tenedos*, a podróż z Dardanellów do tey stolicy była odprawiona na galerze umyślnie na to przeznaczoney. Eskadra obserwacyyna na archypelagu otrzymała świeżo znaczne posiłki, które uważać można za wielką korzyść dla żeglugi narodów europeyskich, utrudzaney i przerywaney przez korsarzów greckich.

D. 14. Władze Tureckie w *Smyrnie* wykupują talary, przeznaczone na wykupno pewnego baszy z niewoli Greckiey. Nie wiadomo, gdzie ten basza został zabrany.

Okręt, który w 13 dniach przybył z *Calamata* do *Tryestu*, przywiózł listy donoszące co następuje: — „Po poddaniu się *Kolokotroniego*, rząd Grecki przeniosł stolicę swoją napowrot do *Argos*. 30 okrętów Greckich z 3000 woyska posłano do Kan-

---

(*) Powyższe wiadomości, czerpane po większey części z doniesień ze *Smyrny*, zgadzają się zupełnie z powieściami gazet greckich, które nam są do dnia 26 maja znajome. Półkownik *Stanhope* wysłał z *Zante* list z pożegnaniem do Greków, w którym nayusilniey zachęca ich do jedności. Podług wiadomości z *Korfu*, oświadczył on za przybyciem swojem do *Zante*, iż złożone tam 40,000 funtów szterlingów (pierwsza rata pożyczki dla greków zaciągnioney w *Londynie*), w teraźnieyszym rozdwojonym stanie nie będą mogły bydź żadney władzy greckiey wydane bez nowey instrukcyi ze strony interessentów angielskich. (*Przypisek Dostrzegacza Austryackiego.*)

dyi na pomoc jenerałowi *Tombasis*, a takąż liczbę okrętów przeznaczono na uważanie flotty Kapitana baszy. Okoliczność ta dowodzi, iż Grecy nie bardzo się lękają wyprawy tureckiey. Sprowadzono już do *Missolungi* 400 000 talarów, co jest częścią zaciągnioney w Anglii pożyczki. „ — Inne listy pisane przez Greków donoszą o różnych odniesionych zwycięztwach, co jednak potrzebuje potwierdzenia.

Żaden oddział woyska Tureckiego nie wyszedł jeszcze z Xięstw Multan i Wołoszczyzny; lecz słychać, iż po święcie Bayramu, zmnieyszy się liczba tego woyska.

Od granic tureckich dnia 16 *czerwca.*

(*z Gazety Warszawskiey.*)

O żałobném nabożeństwie za Lorda *Byrona* donoszą listy z *Missolungi* pod d. 15 maja, iż w kościele katedralnym odprawiła się wielka msza ś. Panny w czarnych welonach śpiewały hymn żałobny, a na chorągwiach woyskowych były przywiązane gałązki cyprysowe.

Zupełna zgoda panuje teraz między grekami. Opór *Kolokotroniego* był główną przyczyną rozterek. Po uwięzieniu *Kolokotroniego*, posłano go do Idryi, a potém rząd grecki pociągnął go do odpowiedzialności. Przyjęto usprawiedliwienie jego, pojednano się, i powierzono mu znowu dowództwo ieciotysiącznego korpusu, aby na czele jego działał zaczepnie przeciwko turkom w Grecyi.

Rząd grecki ogłosił, iż pismo publiczne *Przyjaciel prawa* jest dziennikiem urzędowym. Znayduje się w nim następujący artykuł: „Przy wysiadaniu nowego woyska, które w końcu zimy przybyło z Egiptu, odnieśli turcy niejaką korzyść. Zachęcano mieszkańców do złożenia broni i obiecywano im amnestyą Sułtana. *Tombazis*, dowódca grecki w Kandyi, przesłał rządowi następujący raport o wypadkach na tey wyspie: „Flota turecka składa się w roku bieżącym z 50 okrętów, między któremi jest jeden liniowy, 15 fregat, kilka korwet, brygów i statków przewozowych; admirałem floty jest *Topal* basza. Rząd turecki wysadził pewną liczbę woyska azyatyckiego na wyspę *Mitylene*. Uzbrajania baszy Egiptu zostały nagle wstrzymane, czego przyczyną są rozruchy w własnym jego kraju. Warownie *Koryntu* i *Trypolizzy* otrzymały nową osadę. Spokoyność w Peloponezie jest zupełnie przywróconą.“

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(*z Korrespondenta Warszawskiego.*)

Liczba okrętów, które tą razą z *Enkuyzen* i innych holenderskich portow na połow śledzi wyszły, wynosi 130.

Król Jmć niderlandzki zakupił w *Amsterdamie* dwa oleyne obrazy sławnego malarza *van Os.*

Anglik nazwiskiem *Rotch* otrzymał patent na podkowy elastyczne, które składają się z wielu kawałków połączonych małemi na ten koniec sporządzonemi ogniwami. Przed okuciem podkłada się kawałek skóry, pilsci albo gumy elastycznéy. Można prościey jeszcze to robić następującym sposobem: wykroić ze skóry mocney podkowę, potem zaś zrobić zwykłą żelazną, przeciąć ją na 3 części, i znitować je mocno pojedyńczo do skury; tak przygotowana podkowa przybija się gwoździami zwykłym sposobem. Zamiar tey poprawy uderza w oczy, albowiem żelazo musi koniecznie do kopyta dokładniey przystać, aniżeli podkowa zwykle ukuta.

W Anglii wynaleziono narzędzie, mające tę własność, iż w pisaniu nie dopuszcza drżenia ręki, pochodzącego bądź ze słabości nerwów, bądź z rozegrzania lub jakowego wewnętrznego poruszenia, a pismu nadaje czystość i kształtność. Przez częste używanie tego narzędzia, które jest ze złota, i tak małe, że go wygodnie w ręce schować można, powiększa się coraz bardziey skuteczność jego. Kosztuje 50 zł. pol. — Dostać go można w *Londynie* u T. *Pearce* i kompanii pod liczbą 268 naprzeciw kościoła ś. *Klemensa.*

W pewném angielskiém piśmie peryodyczném, wychodzącym co miesiąc, ogłoszony jest sposob leczenia raka przez żaby zwane ropuchy. Pewney kobiecie, mającey już 8 dziur zrobionych przez raka na piersiach, przyłożono 8 żab w muślinowych woreczkach, które ssały krew jak pijawki, a potém z mocnemi konwulsyami odpadały. Kobieta nieczuła żadnego bolu z tego ssania. Przystawiono jey ogólem 120 żab, które po ssaniu wszystkie pozdychały, a rany zagojone zostały.

Zmarły we *Wrocławiu* radca dworu i główny Kassyer *Wysocki*, zapisał dla tamteyszego zakładu dobroczynności 1800 zł. pol., a zmarła w *Opolu* P. *Skrybeńska* zapisała 3000 zł. pol., i tyleż dla szkoły w témże mieście.

(*z Kur. Warsz.*). W mieście *Dąbie* mieszkańcy wyznania *Protestanckiego*, tudzież *Moyżeszowego* złożyli dobrowolnie zł. pol. 20 6, dla ulgi w ponoszeniu kosztów łożonych przez parafią *Katolikow* na odbudowanie zgorzałego przed 20 laty kościoła, który podług pięknego rysu W. *Szpilowskiego* budowniczego już jest zupełnie ukończony.

Mieszkańcy *Jarosławia* (w Galicyi), dobrowolnie i naychętniey zbierają między sobą składkę na wystawienie *Pomnika* dla dziedzica tegoż mieysca ś. p. Xięcia *Adama Czartoryskiego* J.Z.P.

W *Warszawie* odebrano wiadomość z *Rzymu*, iż sławny rzeźbiarz *Tornwaldsen* już zupełnie ukończył model gipsowy konia do pomnika Xięcia Józefa *Poniatowskiego*, mającego być wystawionym w *Warszawie.*

Zdana przez Xięcia *Doudeauville* sprawa w izbie deputowanych o projekcie względem opłaty od wina, obeymuje kilka ważnych wiadomości o winnicach we Francyi, i zgadza się ze zdaniem światłych gospodarzy, iż winnice są korzystne między 35tym i 50tym stopniem. Utrzymują wprawdzie winnice w Persyi, lecz trzeba je polewać. W zwyczaynym roku zbiera się 34 milionow 800 000 hektolitrów wina, których szósta część używa się na wódkę. Od roku 1786 do 1790 wyprowadzano corocznie za granicę wina za 32 miliony 368,500 fr., a wódki za 18 milionow 627,600 frankow. W roku 1825 wywieziono milion 221 898 hektolitrow wina po 15 do 16 fr. Czerwone wino z *Bordeaux* przynosi rocznie 26 milionow 500 000 frankow, a białe blisko drugie tyle. Departament *Gironde* naywięcey ma dochodu; zbierają tam 2 miliony 565 476 hektolitrow wina po 19 fr. i 16 centym. Anglia, Holandya, Rossya i Niemcy dostają blisko trzecią część zbioru, która się za połowę całey wartości przedaje, druga trzecia część przedaje się w kraju za czwartą część wartości, a ostatnia trzecia część konsumuje się na mieyscu i wyrabia się na wódkę.

Porównanie teraźnieyszey ludności Hiszpanii z dawnieyszą, smutny wystawia obraz. W *Sewilli* było naymniey 400 000 mieszkańców, a teraz jest ledwo 90 000; w *Toledo* było niegdyś 200 000, a teraz 25 000; w *Valladolid* było 100 000, a teraz 20 000. W całym kraju liczą 139 miast, 4 673 miasteczek, 14 338 wsi, 3 016 klasztorów, i milion 874 894 domow mieszkalnych; a podług urzędowego spisu w roku 1797 znaydowało się 10 milionow 541,221 ludności. Łatwo domyśleć się można, iż odtąd liczba ta zmnieyszyła się przez zaraźliwe choroby w południowey Hiszpanii, przez głód, a zwłaszcza przez woynę domową. Rachują w tym kraju 155,506 zakonników i Xięży świeckich, oraz 29 745 zakonnic.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 60.

Wilno dnia 9 Lipca v. s. 1824 Roku.

Pozew.

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.

Staroz. Itce matce, Wolfowi synowi Mejerowiczom Frankielom sukcessorom Mejera Faybiszowicza, pozew rekonwencyonalny ex denovo emerigenti stosownie do konst. 1726 i 1784 wynoszący się przed Sąd Kommissyi na urządzenie interessów Radziwiłłowskich od Rządu ustanowiony, w mieście Wilnie agitujący się, z powodz. Urodz. Michała Zaleskiego b. Podkomr. Ptu Ross. Prokuratora Jeneralnego massy, który w odzowności do dowodów przez komportacyą odkrytych z objaśnienia ostatecznego w sprawie, pozywa w szczególności oto: iż obżał. sukcessorowie Mejera napastnie o czer. zł. 2000 jakoby w r. 1816 lutego 1 d. zeszłemu Białopietrowiczowi wypłacone, rozpocząwszy proces, przez rozbiór szczególny zamiarem tegoż processu, sami okazaliście: iż za kontraktem na wyrób dębu okrętowego przez zeszłego Mejera w r. 1807 9bra 12 d. zawartym, znaczną do massy summę zawiniacie i z oney szczególne usprawiedliwienie się, przez złożenie rumowych rachunków jesteście obowiązanemi; a zatem Prokurator massy stosownie do przedsięwziętego dowodu, na objaśnieniu w sprawie zaszczególnionego, pozywa obżał. w prośbach, o reprodukcyą in instanti, z obowiązkiem przysięgi na nieznaydywaniu się, wszelkich notacyów i rachunków rumowych po dacie r. 1807 9bra 12 d. nastałych, a jeżeli tych nie złożą o sądzenie na obżał. sukcessorach jako posiadaczach wszelkich funduszów po tymże Mejerze pozostałych, summy na specyfikacyi zjaśnioney czer. zł. 12,840, rub. sr. 400, z inekwitacyą per extinuationem i z wolną licytacyą ruchomości do wszelkiego tak zeszłego Mejera jako też obżał. sukcessorów leżącego ruchomego summowego funduszu, o skassowanie i znikczemnienie, mocą złożonych dowodów i naocznego przeswiadczenia pretensyi o czer. zł. 2,000 za rewersem zeszłego Białopietrowicza, jako powrótem obligu Chociatowskiego i za onym zaszłey wypłaty wiecznie umorzoney, przez prawa Lit. Ar. 25 i 91, z Roz. 4, Artyk. 45 z Rozdz. 3, i dalsze liczne ustawy Monarsze o dawności piszące, nakoniec przez ammissyą w r. 1809 na wszelkie nieobjawione pretensye ogłoszoną, na zawsze znikczemnioney, i takowego rewersu a oraz kontraktów extradycyi uznania, o sądzenie expensów prawnych i tego wszystkiego co się przez sprawę dowiedzie i proszonem będzie.

Roku 1824 junii 19 d., woźny zeznaję, iż takowego pozwu kopią zgodną w sprawie JW. Michała Zaleskiego b. Podkom. Ptu Rossień. Jeneralnego Prokuratora massy Star. Itce matce Wolfowi synowi Mejerowiczom Frankielom jako niewiadomym o mieyscu mieszkania do drzwi Sądowych przed Sąd Kommissyi na urządzenie interessów Radziwiłłowskich od Rządu ustanowioney rekonwencyonalnie ex denovo emergenti przybiłem. Felix Cebulski woźny Kommissyi Radziwiłłowskiey.

Roku 1824 lipca 3 dnia świadczę, że woźny wyżey wyrażony rellacyą tego edyktalnego pozwu urzędownie zeznał, Aktowy Regent w Sądzie Kommissyi Radziwiłłowskiey Józef Doboszyński.

Wolno drukować. Jan Petersen Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey.

---

2 ALEXANDER Pierwszy Samowładnący IMPERATOR Wszech Rossyy Król Polski etc etc etc.

Urmu Józefowi Chobrzyńskiemu b. Majorowi woysk francuskich, potém Łowczemu puszczy Radziwiłłowskiey, pozew w mieyscu exekucyi przed Sąd Kommissyi na urządzenie interessów Radziwiłłowskich naywyższą wolą ustanowiony w mieście Wilnie sądzący się z powództwa Urgo Michała Zaleskiego b. Podkomorzego ptu Rosieńskiego massy funduszów i interessow Xiężniczki Stefanii Radziwiłłówny jeneralnego Prokuratora wynosi się oto; za dokumentem, jednym 1720 marca 21, w Nowogródku na r. s. 50, Tomaszowi Miedzychowskiemu b. Jeneralnemu Inspektorowi dochodow massy wydanym, a 1822 grudnia 31 na rzecz teyże massy przelanym, drugim 1811 8bra 17 w Dolhobrodach pracowitemu Hryhoru Putnikowi włościaninowi massy na czer. zł. 32 i r. s. 4 wydanym, zawinił obżałny Jozef Chobrzynski massie Radziwiłłowskiey ogólnie czer. zł. 32 i r. s. 54 z procentami każdorocznemi, o powrót których, pozwany obżałny do tegoż Sądu 1823 februarii 20 dla zwłoki w sprawie 1824 maja 28 niestawając, dał się skondemnować na lukra B. D. i W. przeco zmuszasz Prokuratora do powturnego pozwania w prośbach o warowanie mieysca stanności, o sądzenie summ kapitalnych z procentami i expensami prawnemi z oparciem na wszelkim obżałnego majątku a nawet i osobie, z wolną poprawą tey żałoby.

Roku 1824 mca junii 19 dnia Woźny świadczę, iż takowy pozew od JW. Michała Zaleskiego b. Podk. Rosień. massy funduszow i interessow Xki Stefanii Radziwiłłówny jeneralnego Prokuratora przed Sąd Kommissyi na interessa Radziwiłłowskie ustanowiony, JP. Józefowi Chobrzynskiemu b. Majorowi w. fr. i Łowczemu puszcz Radziwiłłowskich jako niewiadomemu mieysca zamieszkania, do drzwi Sądowych przybiłem.

Felix Cebulski Woźny Kommissyi Radziwiłłowskiey.

R. 1824 lipca 3 dnia świadczę że Woźny wyżey wyrażony relacyą tego edyktalnego pozwu urzędownie zeznał. Aktowy w Sądzie Kommissyi Radziwiłłowskiey Rejent Józef Doboszyński.

Wolno drukować Jan Petersen Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey.

---

2. Oświaczenie imieniem Franciszka Arciszewskiego b. Deputata ptu lepelskiego czyni się w następney osnowie, mając żałujący proces w Sądzie Ziemskim ptu Wileńskiego z nieprawnym opiekunem zeszłym Hipolitem Pod.

bereskim b. Prezydentem Ziem. ptu Wileńskiego, o zabor spadkowego majątku po zeszłym Xiędzu Julianie Poderni Opacie Trockim wuju rodzonym, przeszło na trzydzieście tysięcy rubli srebrnych zabrany i bezprawnie przywłaszczony, o który i teraz kontynuje się proces z sukcessorami onego WW. Alexandrem, Xawerym synami, Zofiją w panienskim stanie a Adelią w zamęzciu Antoniową Rudominową Sędziną Gran. ptu Wiłkomir. córkami Podbereskiemi, gdy majątek Muśniki w ptcie Wileńskim tegoż zeszłego Podbereskiego spadkiem do sukcessorow doszły podług prawa ulega nieodbitey odpowiedzi za pretensyą żał., przeto niżey piszący się ostrzega, iżby nikt przed zaspokojeniem onego nie raczył wchodzić w żadne umowy z sukcessorami Hipolita Podbereskiego o majątek Muśniki, odpowiedzi niżey piszącego się uległy. Franciszek Arciszewski Deputat ptu Lepelskiego.

Roku 1824 mca julii 4 dnia przed aktami Ziemskiemi ptu Wileńskiego stawając osobiście WJPan Franciszek Arciszewski b. Deputat ptu Lepelskiego oświadczenie przez się podpisane do protokułu wpisać podał i w onym własnoręcznie podpisał się. Przyjąłem Jan Zienkowicz W. Z. Rejent.

Takowe oświadczenie przyjęte bydź może do druku poświadczam Mateusz Seybutt Romanowicz Sędzia Ziemski ptu Wileńskiego.

---

2. Wsprawie konkursowey po złączonych aktoratach na majątek WJPana Szymona Montwiłły Sędziego b. Grodzk. ptu Telszewskiego Kłaysze zowiący się, z atynencyami w Xięstwie Zmudz. w parafii Żoranskiey w powiecie Telszewskim leżący, i wszelkie jego mienie, w skutek w roku niniejszym 1824 maja 17 dnia pisanego, a 20 dnia w Ziemstwie ptu Telszewskiego aktykowanego oświadczenia, w tymże roku miesiąca junii 26 dnia w pomienionym Ziemstwie powiatu Telszewskiego ogłoszonym wyrokiem, taxa i exdywizya, oraz administracya naznaczonemi zostały, i takowym wyrokiem, tak przez stawających, jako też niestawających, komportacyą na dzień czwarty miesiąca augusta roku idącego, do kancellaryi aktowey Ziemskiey powiatu Telszewskiego, pod karami sprzeciwieństwa determinowano, lokacyą komportowanych papierów do trzech niedziel zakryslono, termin złożenia się Sądu Exdywizorskiego dzień pierwszy miesiąca sierpnia w mieście Telszach ku zrealizowaniu całey massy długów W. Montwiłły. przeznaczono, i za niejawieniem pretensyów, lub kredytów przed lokacyą, wieczną amissyą na niedowodzących zaświadczyć i zapisać wskazano, a po realizacyi w mieyscu wydziały uczynić wyrokiem poprzyrzekłszy, o takowey decyzyi trzykrotnie przez Gazetę Kuryera Liewskiego ogłosić zadecydowano.

Aloizy Gadon Sędzia Ziemski Telszew. Kawaler.

Józef Daniłłowicz Sędzia Ziem. Telsz.

Antoni Sankowicz Ziem. Telsz. Sędzia.

Stanisław Mackiewicz Rejent Dekr. Ziem. i Podkomor. ptu Telszewskiego.

---

2. Komitet budowniczy na erekcyą pałacu CESARSKIEGO w Wilnie ustanowiony, wzywa życzących zająć się ogółowie, wywózką ziemi z dziedzińca pałacowego; do którey gdy się kto podeymie, żądanie swoje do Komitetu Budowniczego, w jak nayprędszym czasie przedstawić nieomieszа, dla zawarcia formalnego kontraktu. Dat Wilno 1824 miesiąca lipca 5 dnia N. 50.

Prezydent Jan Marcinkiewicz Żaba.

Sekretarz Komitetu Jan Kanty Krusiński.

---

3 Oświadczenie imieniem stargo Faywisza Abelowicza Gaylecha mieszkańca Wileńskiego czyni się z następnego powodu: iż żałcy Gaylech miał sobie wydany wexel polski formalny przez stargo Gierszona Leyzerowicza Wigdora Wólfowicza Trockiego, Mowszy Rubinowicza i Symsona Abelowicza Rago na summę rub. sr. 664 w dacie roku 1821 augusta 31 w dyalekcie polskim ręką star. Izaaka Samuela Szmuyłowicza Beythilela przysięgłego kahalnego tranzlatora na okaziciela pisany, na którem ręką żał. po żydowsku na drugiey stronicy napisano, że r. sr. 64 na konto tego wexlu odebrano i do tego cerograf hebrayski na tęż samą summę i pod tąż datą co i wexel z podpisem tychże samych osob czterech ręką Szkolnika Wileń. Hercyka Hirszowicza przy swiadkach też na okaziciela wydany razem z wexlem u mnie będącym na którym cerokrafie ręką pomienionego szkolnika podpisano, że wexel powyższy leży tylko dla pewności opłaty pożyczonych pieniędzy za cerografem, a zatym gdy takowy powyższy wexel polski na r. sr. 664 niewiadomym przypadkiem u mnie zginął i niewiadomo jeszcze w czyimby ręku on znaydywać się mógł, a zatem iżby za onym nikt niemógł poszukiwać, lecz żał., jako właścicielowi powrócić powinien, otém naysolenniey przed całą Publicznością ogłaszam, i takowe oświadczenie do akt publicznych podając własną podpisuję ręką. Dat r. 1824 junii 27 d.

Faywisz Abelowicz Gaylach Za nieumiejętnego pisma polskiego Faywisza Abelowicza Gaylacha po prośbie jego podpisałem się Jan Łunkiewicz.

R. 1824 junii 27 d. przed Aktami miasta Guber. Wilna stawając osobiście star. Faywisz Abelowicz Gaylach takowe oświadczenie dla wpisania do akt oddał. Przyjąłem i jest w aktach Ignacy Misiewicz M. W. Regent.

Wolno zamieścić w Kur. Lit. Dat. 1824 mca junii 28 d. Marcin Straus. R. M. W.

---

3 Znayduje się do przedania klacz wierzchowa anglizowana, w domu Zienkowicza, na ulicy Trockiey, naprzeciw XX. Franciszkanów; życzący nabydź, mogą się codziennie z rana do południa zgłaszać do furmana Alexieja Jegorowa w tymże domu.

---

3 Przybyły do miasta Wilna kupiec Tyrolski Hell Bartelemi zostanowił się na kwaterze w domu tuteyszego obywatela Józefa Krzyżanowskiego na końskim rynku sytuowanym, i ma przyprowadzone do Wilna Tyrolskie i Szwaycarskie bydło, a także Hiszpańskie barany. Przeto ma honor upraszać żądających z tego bydła kupić; iżby raczyli przybydź do oznaczonego domu dla umówienia się o cenie, również gdyby kto chciał mieć różne bydło Tyrolskie i Hiszpańskie barany, oprócz tego co teraz sprowadzone według upodobania może z niżey podpisanym zawrzeć kontrakt na sprowadzenie onego w przyszłym roku.

Bartłomiey Hell.